

לעילוי נשמת

אאמו"ר הגאון רבי דב בן רבי זלמן זצ"ל הכ"ס

נלב"ע כב שבט תשפ"ד

אמי מורתי הצדקנית מרת שיינא בת רבי ישראל שלום ע"ה

נלב"ע י"ד סיון תשע"א

פרשת ויחי - חוק תשפ"ה
שנה י"ד

גליון תקפ"א - 581

דברי ישר

לקוטים, מוסרים ופרפראות בפשט ובדרש

בפרשת השבוע ובענייני דיומא

בעריכת ישראל שלום דבורץ

מכון דברי ישר

בִּיַּת יִשְׂרָאֵל

הגאולה רק בזכות עמלי התורה

אֶסְרִי לִגְפוֹן עִירָה וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֶתְנֹו

כַּפֵּס בַּיַּיִן לִבְשׂוֹ וּבָדָם עֲנָבִים סוֹתָה מִט, יא

כתב האלשיך הקד' על פסוק זה שבו רמוזה הגאולה העתידה - הנה ידוע מאמרם ז"ל סנהדרין צח. שיש שני מצבים שבהם תוכל להיות הגאולה לישראל, אם זכו - אחישנה, כמו שבמצרים על אף שעדיין לא הגיע זמנם ליגאל חישב הקב"ה את הקץ וגאלם, כך בגאולה העתידה, אם יהיו במצב של זכו - יחיש הקב"ה את הגאולה, ואם לא זכו, הגאולה תהיה בעתה, בזמן שנקבע מאיתו יתברך.

ועוד אמרו שם בגמ', זכו - אם ישראל יזכו, יבוא הגואל על עב קל בכבוד גדול, אבל אם לא זכו, יבוא כעני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתון.

ופירשו ברעיא מהימנא כי המימרא מבארת מאיזה זכות תהיה הגאולה אם ישראל נמצאים במצב של 'לא זכו'.

הזכות לגאולה במצב כזה שנקרא 'עני' כי הוא עני מזכויות ישראל, על ידי שהגואל יהיה 'רכוב על חמור', שהם עמלי התורה הדומים לחמור כמו שאמר ביששכר 'יששכר חמור גרם'.

שואל האלשיך הקד' אם כן, שגם במצב שישראל לא זכו ואינם יכולים ליגאל מצד מצבם הרוחני העלוב והעגום, וכל גאולתם תהיה רק בזכות עמלי התורה, מדוע יצטרך המשיח להמתין עד הזמן הזה של 'בעתה', הרי כבר קודם לזמן הקץ האחרון היו ויהיו עמלי תורה בישראל, ולמה שלא יגאלו קודם בזכות העמלים?

ומבאר כי אכן כן, כך צריך להיות, אלא מפני שעמלי התורה נמצאים במצב של אפס עצור ועזוב - מושפלים ושפלים ואין עם ישראל מאוחדים עם עמלי התורה, ולכך אין זכות עמלי התורה עומד להם להקדים ולהחיש הגאולה שתהיה בגדר של 'אחישנה' על כל המשתמע מכך, דהיינו הקדמת הקץ וביאת הגואל על עב קל בכבוד, אבל כאשר יגיע הקץ האחרון זמן של הגאולה 'בעתה', על אף שגם אז יהיו עמלי התורה מוזנחים ומבוזים על ידי אלו שאינם עמלי תורה, בכל זאת ישתמש הקב"ה בזכות זו ויגאלם.

[א"ה, ואולי אפשר לומר כי הוא אשר נתקן בתפילת 'ובא לציון' 'ואני זאת בריתי ... לא ימוש מפיד ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם', כדי שתתקיים הגאולה אפילו אם זה יהיה רק 'בעתה', שהזכות היחידה שתישאר זו זכות עמלי התורה שיוותרו אז].

אילו היו ישראל מרוממים את עמלי התורה, אפילו שהם עצמם לא זוכים, תוכל להיות גאולה באחישנה, ולא יצטרכו להמתין עד הקץ האחרון.

ענין זה של רוממות עמלי התורה, מכנה האלשיך הקד' בתואר 'אחדות', באמרו שבגלל שעמלי התורה הם בגדר של עצור ועזוב, אין ישראל מאוחדים עמהם. ולכן אינם זוכים לגאולה.

זו האחדות הנדרשת - להיות כל ישראל מרוממים עמלי התורה.

ואם יעשו כן, אז תהיה גאולה אפילו קודם זמנה.

מכאן מקום לסכור פיהם של כל אלו הטוענים על עמלי התורה החרדים באמת ולא רק בתואר, לדבר ה', שהם מתבדלים מכל השאר שאינם כאלו, והיכן האחדות...

פיהם דיבר שוא לומר כן. ולמה הדבר דומה, לגנב שלא רוצים שיתפסוהו, אזי הוא זועק על הישר שהוא הוא גנב ומסיט ממנו את הטענה.

כך הם הטוענים על עמלי התורה שאינם "באחדות", משולים כאותו גנב וגזלן, ובמקום להתאחד עם עמלי התורה, לרוממם ולחזקם, עושים כל הפעולות להיפך ומעכבים הגאולה.

ואין הדברים אמורים על אלו שהרשיעו ברית והוציאו עצמם מכלל ישראל, אלא על אלו הפוסחים על שתי הסעיפים, ודי למבין.

הגאולה תהיה בזכות העוסקים התורה,

או על ידי יסורים קשים

לא תהיה גאולה לעם בטלנים מן התורה

אֶסְרִי לִגְפוֹן עִירָה וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי

אֶתְנֹו כַּפֵּס בַּיַּיִן לִבְשׂוֹ וּבָדָם עֲנָבִים

סוֹתָה

האור החיים הקד' במספר מקומות חוזר ומזהיר כי התארכות הגלות ועיכוב הגאולה באים רק בגלל שלא עוסקים בתורה.

על אתר אומר רבינו את הדברים המבהילים אשר אף בר הבנה לא יכול להשאר אדיש אליהם ולהמשיך את אורח חייו בלי שינוי לטובה, וזה מלשונו: **כבס ביין וגוי** - יתבאר על דרך אומרם ז"ל (בזוהר חדש פ' בראשית) כי גלות רביעית שבו יגלה הגואל העצום צריך שתהיה ביד ישראל מצות עסק התורה, **וזולת זה יתעכב מבוא**.

ולזה רמז באומרו **כַּפֵּס בַּיַּיִן לִבְשׂוֹ**, פירוש כי כוחו של המלך המצופה שילה שמו הוא בחינת עסק התורה שיתעסקו ישראל בינה של תורה.

ובהמשך פירוש הפסוק כתב: **ואומרו וּבָדָם עֲנָבִים וגוי** - נתכוון לומר כי אם יגיע זמן הגאולה ולא ימצא יין,

אדום יותר מהיין ולבן יותר מחלב

חֲכָלִילֵי עֵינַיִם מֵיַיִן וּלְבָן שְׁנַיִם מִחֶלֶב. מט, יב.
רבי יוסף בכור שור מביא פירוש נוסף על פסוק זה, וזה מלשונו: ויש לפרש - אדום מראיתו, יותר מן היין, ושיניו, לבנות יותר מחלב.
 כלומר: אדם יפה ובעל תואר והגון למלכות, כדכתיב בדוד אֲדַמּוּנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רֵאִי שְׁמוּאֵל א טז, ב.

אם עושים רצונו של מקום לא צריך כלי זין

אם אין עושים, גם כלי זין לא יועילו

יְהוּדָה אָתָּה יְדוּדָה אַחִיךָ וְגו' גוֹר אַרְיֵה יְהוּדָה מְטָרְף בְּנֵי עֲלִית וְגו' לֹא יִסּוּר שֶׁבֶט מִיְהוּדָה וְגו'.
אֶסְרִי לְגַפְּנֵי עֵירָה וְגו'. חֲכָלִילֵי עֵינַיִם מֵיַיִן וּלְבָן שְׁנַיִם מִחֶלֶב. מט, ח-יב

זוה לשונו הזהב של רבינו בחיי - ואם תסתכל בפרשה זו בברכת יהודה תמצא שם כל אותיות התורה רשומות חוץ מאות זיין.

והטעם לפי שמלכות ישראל הבא מיהודה אין עיקר נצחונן בכלי זיין כשאר האומות, כי החרב ירושה לעשו, אבל מלכות ישראל לא בחרבם ירשו ארץ, ואינה נוהגת מנהג הטבע ובכח היד, רק לפי הזכות והעונש בכח העליון יתברך.

ומזה תמצא בשמו של יהודה שהמלכות ממנו השם המיוחד שלם, כי כשישראל עושים רצונו של מקום ישראל עושה חיל, ומלכותם מתגברת ומצלחת והשם המיוחד עמהם אין להם צורך לכלי זיין, ולכך נחסרה אות זיין מברכת יהודה.

פירוש שאין בנו תורה, תהיה הגאולה באמצעות עול ותוקף הגלות אשר יצירון האומות לישראל.

כאומרם ז"ל (סנהדרין צו:): כי כשיגיע קץ הַנְּחֻתָם [פיי הזמן האחרון של הגאולה, המכונה 'בְּעֶתְהָ'] ולא יהיה בישראל זכות לגואלם יעמיד להם מלך קשה כהמן וכו'.

והוא אומרם **וְגַדְם עֲנַבִּים**, כי באמצעות היסורין יזדככו הנפשות ויתבררו ניצוצי הקדושה כדרך שיתבררו באמצעות בחינת התורה, אלא שזו מלאכתו נאה וזו מלאכתו בלתי נאה ואומרם "ענבים" כי באמצעות היסורין תגמר הכנתה כגמר בישול פרי הגפן שהם הענבים.

כאמור, רבינו חוזר על ענין זה כמה וכמה פעמים, ובתחילת פרשת תצוה כתב דבר נורא מאד וזה מלשונו: ובדרך רמז יתבאר הכתוב על דרך מאמר הובא בספר זוהר חדש (ח.) כי ד' גליות של ישראל כל אחד מהם נגאלו ממנו בזכות אחד.

גלות הראשון נגאלו בזכות אברהם אבינו ע"ה, הגלות הב' נגאלו בזכות יצחק, הגלות הג' בזכות יעקב, והגלות הד' [היא הגלות האחרונה] תלוי בזכות משה.

ומסכם את דבריו בזה הלשון: **וְלִזֶּה נִתְאַרְךָ הַגְּלוּת כִּי כָּל עוֹד שְׂאִין עוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת אֵין מִשָּׁה חֶפֶץ לְגָאֵל עִם בְּטָלְנִים מִן הַתּוֹרָה.**

מלוכה בתנאי

לֹא יִסּוּר שֶׁבֶט מִיְהוּדָה מֵט, י

כתב בצרור המור שיש אומרים כי מה שנאמר כאן לא יסור שבט, שלא תעבור המלכות מיהודה לאחד מאחיו, זה רק בעוד שיהיה שבט יהודה עובד אילקים. אבל אם יסור שבט יהודה מעבוד אילקים אזי תוסר מלכותו.

סגולה נגד עין הרע

אֶסְרִי לְגַפְּנֵי עֵירָה וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֶתְנֹו כַּפֶּס בַּיַּיִן לְבָשׁוּ וְגַדְם עֲנַבִּים סוּתָה.

בהגהות החיד"א על הזוהר הקד' על אתר, כתב המגיה (נכדו של החיד"א רבי משה אזולאי) ראיתי להרב המג"ן [נראה שכוונתו לרבי משה גאלאנטי] בכ"י, שקיבל שפסוק זה טוב לאמרם על ראש הילד ויועיל לעין הרע.

אם העיניים אדומות מיין התורה

המעשים זכים ולבנים כחלב

חֲכָלִילֵי עֵינַיִם מֵיַיִן וּלְבָן שְׁנַיִם מִחֶלֶב. מט, יב
 כתב רבי דוד זריצקי בשם רבי חיים חייקל מאמדור זכר **צדיקים לברכה**: יש לאדם עינים ושיניים.

עינים נתונות לו מיד עם לידתו, ואילו השיניים צומחות לו רק לאחר זמן והן באות מיניקת חלב האם.

ולמה נקראו שיניים משום שהם משנים את המאכל ממראהו הראשון לזה שהוא מקבל אחר הלעיסה.

והנה עיניו של האדם הם בבחינת שכל, כי בהם הוא רואה ועל ידי כך הוא מבין, והשיניים הם המעשים של האדם.

וכמו שהשיניים מעלים את המאכל למדריגה יותר גבוהה, כן מעשי האדם אם הם טובים ומעולים הם מעלים את האדם למדריגה יותר גדולה.

ואם חושב אדם מחשבות טובות, גם פעולותיו משתנות לטובה מחמת שכלו, ואם הוא חושב מחשבות גשמיות גם פעולותיו נגררות אחריהן.

משום כך אמרו חז"ל זקני עם הארץ כל זמן שמזקינים דעתם מיטרפת עליהם.

וכך אפשר לפרש גם את הכתוב **חֲכָלִילֵי עֵינַיִם מֵיַיִן וּלְבָן שְׁנַיִם מִחֶלֶב.**

היינו אם עיניו של אדם שהן בחינת השכל, אדומות מיין התורה, שהמחשבות שלו טהורות וקדושות, הרי הוא גם **לְבָן שְׁנַיִם מִחֶלֶב**, היינו חכמתו מאירה את פניו ואת כל מעשיו שהם לבנים וטובים.

רמז לתיקון העיניים בקידוש

חֲכָלִילֵי עֵינַיִם מֵיַיִן

הגמרא במסכת ברכות מג: אומרת שפסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם, ומה תקנתו? לשתות בליל שבת מכוס של קידוש (רש"י, ועיי ברמ"א הלי שבת סי' רעא ס"י ובמ"ב שם).

באשל אברהם (בוטשאטש) תניינא בסימן רסט כתב כי סגולה זו רמוזה כאן **חֲכָלִילֵי עֵינַיִם מֵיַיִן**, שעל ידי היין מתקנים העיניים.

דְבָרֵי יִשְׂרָאֵל

גליון תל"ב 432

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ לְעֵיִרֵי הַעֲאֹן

ערוך ע"י ישראל שלום דבורץ
בהוצאת מכון דברי יושר

פְּרֻשַׁת וַיְחִי - חֲזַק תִּשְׁפֹּה

ושָׁפַל אֶת יָדָיו כְּשֶׁהוּא נוֹתֵן אֶת יָד וַיִּמְנוּ עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם
וְאֶת שְׂמָאלוֹ עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה וּמְרָאָה
בְּזָה שֶׁהוּא מִחְשִׁיב אֶת אֶפְרַיִם הַצָּעִיר
עַל פְּנֵי מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר.
לְתַמְיֵיהֶת יוֹסֵף הַמְּנַסֵּה לְשָׁנוֹת אֶת
הַדָּבָר, עוֹנֶה לוֹ יַעֲקֹב שֶׁהוּא עוֹשֶׂה
זֹאת מִדִּיעָה וְלֹא מִטְּעוּת, כִּי מֵאֶפְרַיִם
עֲתִיד לְצֹאת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן שֶׁכֵּל
הָעוֹלָם יִשְׁמַע מִמֶּנּוּ.

מה בפְּרֻשָּׁה

תַּמְצִית דְּבָרֵי הַפְּרֻשָּׁה
בְּשֻׁלוֹב פְּרוּשִׁים וְדְרוּשִׁים

לְאַחַר שֶׁיַעֲקֹב נוֹתֵן לְיוֹסֵף מִתְּנָה נֹסֶפֶת עַל חֶלְקוֹ
בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, קוֹרֵא יַעֲקֹב לְכָל בְּנָיו לְהֶאֱסֹף וְלִשְׁמַע
מִמֶּנּוּ אֶת הַזְּמַן בּוֹ יִגָּאֵל עִם יִשְׂרָאֵל אֶת הַגְּאוּלָּה הַשְּׂלֵמָה,
אֲדָן לְפָנָיו שֶׁהוּא מְגַלֵּה זֹאת לָהֶם, מִסְתַּלְקֵת מִמֶּנּוּ הַשְּׂכִינָה,
וְזָמַן הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה נוֹתֵר חֲתוּם עַד שֶׁיִּגָּאֵל בְּמַהֲרָה
בְּיָמָיו.

חֶלְקָה הַמְּרֻבָּזִי שֶׁל הַפְּרֻשָּׁה עוֹסֵק בְּבִרְכוּת שִׁיעֲקֹב
מְבַרֵךְ אֶת בְּנָיו, אֲשֶׁר מְבַרְכֵם כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לְפָנָיו אֶפְרָיִם
וְלְפָנֵי הַבְּרָכָה הַרְאוּיָה לְמַזְגוֹ וְטַבְעוֹ.

בְּסִימּוֹ לְבָרֵךְ אֶת בְּנָיו שְׂבִטֵי יָהּ, אֲשֶׁר זָכָה לְרְאוּתָם
יְרֵאִים וְשִׁלְמִים וּמֵאֲמִינִים בְּאֲמוּנָה שְׂלֵמָה בְּבוֹרֵא עוֹלָם,
מִסְתַּלֵּק יַעֲקֹב מִן הָעוֹלָם.

הַתּוֹכָה מְתַאֲרֵת אֶת הַהֲכָנוֹת לְהַלְנִיתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב,
בְּקִשְׁת הַרְשׁוּת מִפְּרֻעָה לְהַעֲלוֹתוֹ לְקַבּוּכָה בְּמַעֲרַת
הַמְּכַפְלָה, אֲשֶׁר שׁוֹלַח לְלִנְיָה הַגְּדוּלָּה אֶת צְבָאוֹ רְכֻבּוֹ
וּפְרָשָׁיו לְלוֹת אֶת זָרְעוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הַמְּלוּיִם אוֹתוֹ לְמַעֲרַת
הַמְּכַפְלָה.

יַעֲקֹב נִקְבֵר בְּמַעֲרַת הַמְּכַפְלָה, לֹא לְפָנָיו שְׂמֵתֵעוֹרֵר
וּכְפֹחַ מַר עִם עֲשׂוֹ הַרְשָׁע הַמְּנַסֵּה לְמַנוֹעַ אֶת הַקְּבוּרָה
בְּטַעֲנַת בְּעֻלוֹת עַל הַמְּקוֹם, וּבְנִתְיָם עַד שֶׁנִּפְתְּלֵי הַזֶּר
מִמְצָרִים עִם שְׂטֵר הַמְּכִיכָה שְׂמוּכִיחַ שְׁעֵשׂוֹ מְכַר אֶת חֶלְקוֹ
לְיַעֲקֹב, נִהְרַג עֲשׂוֹ עַל יְדֵי שְׂחוּשִׁים בֶּן דָּן לְקַח מִקָּל וְהִכָּה
אֶת עֲשׂוֹ בְּרֵאשׁוֹ וְהִרְגוֹ, וַיִּשֶׁשׁ אֲוֹמְרִים שֶׁיְהוּדָה לְקַח חֶרֶב
וְחָתַךְ אֶת רֵאשׁוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, וְרֵאשׁוֹ שֶׁל הַרְשָׁע, הַתְּגַלְגֵּל וְנִפְל
לְקַבּוּרָה בְּמַעֲרַת הַמְּכַפְלָה, בְּזָכוֹת שֶׁכָּבַד אֶת אֲבִיו.

בְּחִזְרָתָם לְמִצְרַיִם חוֹשְׁשִׁים הָאֲחִים מִכֵּן שִׁיּוֹסֵף עֲשׂוֹ
לְפָגַע בָּהֶם עַל מַה שֶׁהֵם מְכַרְוִהוּ, אֲדָן הַשָּׁשׁ מִתְּבַרֵר
כְּחֹשֶׁשׁ שׁוֹא פֶּאֶשֶׁר יוֹסֵף מְכַבְּדָם וּמְכַלְכֵּלָם וְדוֹאֵג לְכָל
מַחְסוֹכָם.

הַפְּרֻשָּׁה מְסַתְּיֵמֶת בְּהַשְׁבָּעוֹתוֹ שֶׁל יוֹסֵף הַמְּצַנֵּה לְהַעֲלוֹת
אֶת אָרוֹנוֹ מִמִּצְרַיִם לְקַבּוּכָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְאַחַר פְּטִיחַתוֹ
בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרֵי שָׁנִים, תּוֹךְ כְּדֵי שֶׁהוּא מוֹסֵר לָהֶם אֶת סִימָן
הַפְּקִידָה - בְּשׁוֹרֵת הַגְּאוּלָּה מִמִּצְרַיִם.

יְלָדִים יְקָרִים וְחִבִּיבִים!

פְּרֻשַׁתנוֹ הַחֹתֶמֶת אֶת חֲמִשׁ
בְּרָאשִׁית פּוֹתַחַת בְּתַאֲוֵר קֶצֶר שֶׁל שְׁנוֹת
חַיָּיו הָאֲחֵרוֹנוֹת שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוּ, אֲשֶׁר
כְּמַעֲט בְּכָל שְׁנוֹת חַיָּיו רָאָה רַק צְרוּת
וַיְסוּרִים וְחַיָּיו לֹא הָיו חַיִּים, וְרַק עַל
שֶׁבַע עֶשְׂרֵה שְׁנוֹתָיו הָאֲחֵרוֹנוֹת בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם מְגִדִּיכָה אוֹתָם הַתּוֹכָה כְּשָׁנוֹת
חַיִּים.

פְּרֻשַׁת וַיְחִי, מְתִינַחֶדֶת בְּכֵן שֶׁהִיא הַפְּרֻשָּׁה הַיְחִידָה
בְּתוֹכָה שֶׁאֵין אֶפְלוֹ רֹחַ בְּאוֹתָהּ הַשׁוֹכָה בֵּין סוּף פְּרֻשַׁת
וַיִּגַּשׁ לְתַחֲלַת פְּרֻשַׁת וַיְחִי וְעַל כֵּן הִיא נִקְרָאת 'פְּרֻשָּׁה
סְתוּמָה'.

וְלִמָּה פְּרֻשָּׁה זוֹ סְתוּמָה, אוֹמֵר רַש"י בְּשֵׁם הַמְּדַרְשׁ שְׂתֵי
סְבוֹת לְכֵן. א. שְׂכִינּוֹ שֶׁנִּפְטֵר יַעֲקֹב אֲבִינוּ נִסְתַּמּוּ עֵינֵיהֶם
וְלָבָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִצְרַת הַשְּׁעֵבּוּד שֶׁהִתְחִילוּ לְשַׁעֲבָדָם. ב.
שֶׁבִקֵּשׁ לְגַלוּת אֶת הַקֶּץ לְבָנָיו וְנִסְתַּם מִמֶּנּוּ.

לְאַחַר שֶׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנִים בְּמִצְרַיִם, בָּהֶם יַעֲקֹב זוֹכֵה
לְרְאוּת שְׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף צְאָצְאִים הוֹלְכִים בְּדַרְכּוֹ עוֹסְקִים
בְּתוֹכָה וּבְמִצְוֹת בְּאֶרֶץ גִּשׁוֹן, וַיִּוֹסֵף מוֹשֵׁל בְּמִצְרַיִם, קְרַבִּים
יָמָיו לְהַסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם, וְעַל כֵּן הוּא קוֹרֵא לְבָנָיו יוֹסֵף
וּמְצַוָּה עֲלָיו לֹא לְקַבְּרוֹ בְּמִצְרַיִם אֶפְלוֹ לְזָמַן מוּעַט, אֶלֶּא
לְהַעֲלוֹתוֹ לְאַחַר פְּטִיחַתוֹ לְאֶרֶץ כְּנָעַן וּלְקַבְּרוֹ בְּמַעֲרַת
הַמְּכַפְלָה.

יוֹסֵף נִשְׁבַּע לְקַיֵּם אֶת צְוֹנָתוֹ שֶׁל אֲבִיו, מִתּוֹךְ יְדִיעָה
שֶׁהַדָּבָר לֹא יִמְצָא חֵן בְּעֵינֵי פְּרֻעָה שִׁירָאָה בְּקִיּוּם בְּקִשְׁתָּהּ
זוֹ בְּגִידָה, אֲדָן עַל יְדֵי הַשְּׁבוּעָה יִגָּאֵל פְּרֻעָה לְהַעֲנוֹת
לְבַקֶּשָׁה וְלְהַסְפִּים לָהּ כְּפִי שְׂנֵאָה בְּהַמְשַׁךְ הַפְּרֻשָּׁה.

מִבֵּין הַשְּׁוֹרוֹת נִשִּׁים לֵב שֶׁבְּאֶפְרָן עֲקָבִי יוֹסֵף לֹא נִמְצָא
לְבַדּוֹ בְּמַחְצוֹתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, כְּדֵי שֶׁהוּא לֹא יִצְטַרֵךְ לְסַפֵּר לוֹ
כִּיצַד הוּא הַתְּגַלְגֵּל לְמִצְרַיִם וְחֵס וְשִׁלּוּם תְּהִיָּה קַפְדָּא עַל
הַשְּׂבִטִים מְצַדוֹ שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁלֹּא יָדַע עַד לְאַחַר פְּטִיחַתוֹ
כִּיצַד וּמָה אֲרַע עִם יוֹסֵף עַד בּוֹאוֹ מִצְרַיְמָה.

לְעִמַּת זֹאת, נִמְצָא בְּדַרְכֵךְ קִבְעָה אֶצְל יַעֲקֹב נְכֻדוֹ וּבְנָיו
שֶׁל יוֹסֵף - אֶפְרַיִם הַלּוּמֵד מִמֶּנּוּ תַלְמוּד, וְהוּא אֲשֶׁר מוֹדִיעַ
לְיוֹסֵף עַל כֵּן שֶׁיַעֲקֹב חוֹלָה לְקִרְאָת הַסְתַּלְקוֹתוֹ מִהָעוֹלָם,
וְעַל כֵּן יוֹסֵף מְמַהַר לְהַגִּיעַ אֶל אֲבִיו לְהַפְרֵד וּלְהַתְּבַרֵךְ
מִמֶּנּוּ הוּא וּבְנָיו שֶׁהִפְכוּ לְהִיּוֹת שָׁנִים מִשְׂבִּטֵי יָהּ.

כְּאֲשֶׁר נִכְנַס יוֹסֵף וּבְנָיו, מִסְתַּלְקֵת מִיַּעֲקֹב הַשְּׂכִינָה
בְּגִלְל מְלָכִים רְשָׁעִים הַעֲתִידִים לְצֹאת מֵהֶם וְאֵינּוּ יָכוֹל
לְבַרְכֵם, וְרַק לְאַחַר שִׁיּוֹסֵף מִבְּקֵשׁ כְּחַמִּים, חוֹזְרֵת
הַשְּׂכִינָה לְשְׁרוֹת עַל יַעֲקֹב וְהוּא מְבַרְכֵם בְּבִרְכַת "הַמְּלֹאֵךְ
הַגּוֹאֵל אוֹתִי".

כְּאֲשֶׁר הִבִּיא יוֹסֵף אֶת בְּנָיו לְהַתְּבַרֵךְ מִיַּעֲקֹב, הַעֲמִידִם
בְּאֶפְרָן שְׂמַנְשָׁה הַגְּדוֹל יְהִיָּה מוֹל יְמִינוֹ שֶׁל יַעֲקֹב וְאֶפְרַיִם
הַקָּטָן יְהִיָּה מוֹל שְׂמָאלוֹ, יַעֲקֹב אֲבִינוֹ שָׁנָה אֶת הַסְדֵּר

חֲזַק חֲזַק וְנִתְחַזַּק!
שְׁבַת שְׁלוֹ וּמְבַרְכֵךְ!

מַגִּדְנוֹת לַיִּלְחֹן שַׁבָּת

לֹא חֲיָבִים לְהִשְׁתַּגֵּעַ

יִשְׁשָׁכַר חֲמֹר גָּרָם

רֹבֵץ בֵּין הַמְּשַׁפְּתִים

שָׁבֵט יִשְׁשָׁכַר נִמְשַׁל לְחֲמֹר הַמְּסָה אֶת שְׁכָמוֹ לְסִבֵּל עַל, כֵּן בְּגִי יִשְׁשָׁכַר מְטִים אֶת שְׁכָמָם לְסִבֵּל עֲלֵיהֶם עַל הַתּוֹרָה.

בְּעֵלֵי הַמּוֹסָר אוֹמְרִים שְׁמַעְלַת הַחֲמֹר שְׁגָם כְּאִשֶּׁר הוּא צָרִיךְ לְנוֹחַ, אֵין הוּא פּוֹרֵק מֵעֲלָיו אֶת עֲלוֹ וּמִשְׂאוֹ, אֲלֵא הוּא נָח יַחַד עִמָּם.

כֵּן הִיא שְׂאִיפְתָם וְדַרְכָם שֶׁל לּוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, גַּם כְּאִשֶּׁר הֵם נֶאֱלָצִים וְצָרִיכִים לְנוֹחַ מֵעַט מֵעַמַל הַתּוֹרָה כִּדֵּי לְאָגֵר פְּחוֹת לְלַמּוּד נוֹסֵף, אֲבָל מְנוּחָתָם הִיא בְּהִשְׁפָּעַת עַל הַתּוֹרָה שְׂאִינוֹ נִפְרָק מֵעֲלֵיהֶם אִף פַּעַם.

בְּסִפְרֵי יַלְקוּט לְקַח טוֹב מִסִּפְרַת הַמַּעֲשִׂיָה הַבְּאֵה:

בְּכִפּוּר נִדַּח אֶחָד הָיוּ הַאֲפָרִים מִתְקַבְּצִים מִדֵּי עֶרֶב בְּבֵית הַמִּרְזַח הַמְּקוּמִי. תוֹךְ כִּדֵּי לְגִימַת כּוֹסִית הָיוּ מְשׁוֹחֲחִים עַל דָּא וְעַל הָא.

פַּעַם אַחַת פָּנָה אֶחָד הַאֲפָרִים אֶל חֲבֵרוֹ וְאָמַר לוֹ: רוּאָה אֲנִי אֶת פְּנֵיךְ שְׂאִינָם כַּתְּמוּל שְׁלִשׁוּם, מַה פֶּשֶׁר הַדְּבָר?

הֵלֵךְ הַתְּחַמֵּק מִתְּשׁוּבָה וְסָרַב לְגַלוֹת אֶת צְפוּנָי לְבוֹ. לְאַחַר שֶׁהִפְצִיר בּוֹ אֲרָכוֹת נֵאוֹת הָאֲפָר לְגַלוֹת לְחֲבֵרוֹ רַק אֶת זֹאת: "זֶה בְּמַה גִּילּוֹת שְׂאִי חוֹלָם חֲלוּם שְׂמִטְרִיד אוֹתִי מֵאֵד, אֲנִי מִתְּבַשֵּׁשׁ לְסַפֵּר לְךָ אֶת פְּרִטֵי הַחֲלוּם".

הַשִּׁיב לוֹ חֲבֵרוֹ:

"גַּם אֲנִי חוֹלָם חֲלוּם מוֹזֵר בְּמַה זָמָן.

הִבֵּה אֶסְפֵּר לְךָ אֶת חֲלוּמֵי וְאֵתָה תִּסְפֵּר לִי אֶת חֲלוּמְךָ". סִפְרוּ הַשְּׂנִיָּים כֹּל אֶחָד אֶת חֲלוּמוֹ וְהִנֵּה מִתְּבַרֵר שְׁשִׁנְיָהֶם חֲלָמוֹ חֲלוּם אֶחָד: הַתְּבוּאָה שֶׁתְּצַמַּח בְּשִׁנְהַ הַבְּאֵה תִּבְיָא אֶסוֹן נוֹרָא עַל אוֹכְלֶיהָ.

כֹּל מִי שִׂיאַכַּל מִן הַתְּבוּאָה הַזֵּאת – יִשְׁתַּגַּע....

אָמַר הָאֲפָר הַמוֹטְרֵד לְחֲבֵרוֹ: "עַכְשָׁו תִּבִּין מִדּוּעַ אֲנִי כֹּה מִדְּאָג, שֶׁכֵּן אֵינְנִי יוֹדֵעַ מַה לַעֲשׂוֹת בְּשִׁנְהַ הַבְּאֵה.

אִם לֹאֲכֹל מִן הַתְּבוּאָה, הֲרֵי אֵינְנִי רוֹצֵה לְהִיטֵל מְשַׁגֵּעַ;

אֲבָל אִם לֹא אוֹכַל מִמֶּנָּה – רַק מִן הַתְּבוּאָה הַזֵּאת –

הֲרֵי כֹל הָעוֹלָם כְּלוֹ יִהְיֶה מְשַׁגֵּעַ וְאֲנִי אֶהְיֶה יוֹצֵא דָפוֹן. גַּם זֶה מֵצֵב לֹא רְצוּי...."

הַחֲלִיטוּ הַשְּׂנִיָּים לְלַכֵּת אֶל זָקֵן הַכִּפּוּר וְלִשְׁאֹל בְּעֲצַתוֹ וְלִקְבֹּל הַדְּרָכָה מִה לַעֲשׂוֹת בְּשִׁנְהַ הַבְּאֵה.

כְּאִשֶּׁר שָׁמַע הַזָּקֵן אֶת סְפִירָם, חִידַ וְאָמַר:

"גַּם אֲנִי חֲלַמְתִּי כְּמוֹכֶם.

אֲמַנָּם אֵינִי יוֹדֵעַ אִם אֶצְרִיךְ יָמִים וְאֶגִּיעַ לְשִׁנְהַ הַבְּאֵה, מִכָּל מְקוֹם יֵשׁ לִי עֲצָה עֲבוּרְכֶם.

בְּפָרֵס הַשְּׂנְהַ הַבְּאֵה יַעֲשֶׂה כֹּל אֶחָד מִכֶּם קֶשֶׁר בְּקִצָּה הַחֲבֵל הַכְּרוּךְ עַל מִתְּנָיו.

אַחַר כֵּן יִלְךְ וְיִזְרַע וְיִקְצוֹר וְיֵאֱכַל מִן הַתְּבוּאָה כְּמוֹ כּוֹלָם וְיִשְׁתַּגַּע כְּמוֹ כּוֹלָם, אֲךָ בְּטָרְכָם יֵאֱכַל, יֵאָחַז בְּקֶשֶׁר שֶׁעָשָׂה בְּקִצָּה הַחֲבֵל וְעַל יָדֵי זֶה יִזְכּוֹר שֶׁעָשָׂה הוּא נַעֲשֶׂה מְשַׁגֵּעַ.

אֲמַנָּם תִּהְיֶה מְשַׁגְּעִים כְּפִי שְׁגָם שְׂאָר בְּגִי הָאֲדָם יִהְיֶה מְשַׁגְּעִים.

אֲךָ הַבְּדֵל אֶחָד יִהְיֶה בֵּינֵיכֶם וּבֵינָם.

הֵם יִהְיוּ מְשַׁגְּעִים וְלֹא יִדְעוּ כִּי מְשַׁגְּעִים הֵם.

וְאֵלוֹ אֵתָם תִּהְיוּ מְשַׁגְּעִים, אֲבָל תִּדְעוּ שֶׁהֲנִכֶם מְשַׁגְּעִים...."

גַּם אֲנִי חֲיִים בְּדַר שֶׁל מְשַׁגְּעִים, שְׁלֵא רַק שְׂאִינָם יוֹדְעִים שֶׁהֵם מְשַׁגְּעִים אֲלֵא הֵם חוֹשְׁבִים וּמְתַיַּחֲסִים לְמִי שְׂאִינוֹ כְּמוֹהֶם, כְּמִי שְׂאִינוֹ נוֹרְמָלִי, וְלַצְעָרְנוּ הֲרַב יֵשׁ לֹא מֵעַט אֲשֶׁר מְשַׁתְּכָנְעִים מְנוּחִישׁוֹתָם הַמְּטִיעִית שֶׁל הַמְּשַׁגְּעִים וְנוֹהִים אַחֲרֵיהֶם, עַד שֶׁמְשַׁתְּפָנְעִים כְּמוֹהֶם.

בְּשׁוֹנָה מֵאוֹתָם כְּפָרִיִּים אֲשֶׁר נֶאֱלָצוּ מֵאֲחֶסֶר בְּרִיכָה לְהִיטֵל מְשַׁגְּעִים כְּמוֹ כּוֹלָם, אֲנִי הַיּוֹשְׁבִים בְּתַלְמוּדֵי הַתּוֹרָה וּבְסִפְסָלֵי בְּתֵי הַמְּדַרְשׁ עֲמָלִים בָּהּ וְקוֹבְעִים עֲתִים לְלוּמְדָה וְלַעֲסָק בָּהּ, לֹא חֲיָבִים לְהַהֲפִךְ לְמְשׁוֹגְעִים.

אֲךָ כִּדֵּי שְׁלֵא נִהְפַּךְ אִף אֲנַחְנוּ בְּעַל כְּרַחְנוּ לְמְשׁוֹגְעִים, עֲלִינוּ לְאִמֵּץ אֶת סִגְלָתוֹ שֶׁל יִשְׁשָׁכַר – הַחֲמֹר גָּרָם, הַמְּסָה אֶת שְׁכָמוֹ לְסִבֵּל אֶת עַל הַתּוֹרָה, וְגַם כְּאִשֶּׁר הוּא נָח מֵעַמְלוֹ, הוּא עוֹשֶׂה זֹאת כְּאִשֶּׁר עַל הַתּוֹרָה עַל צְנֵאוֹ, וְהוּא מְמַשִּׁיךְ אֶת חֲיוֹ הַרוּחָנִיִּים בְּכִבֵּד רֵאשׁ.

עַל יָדֵי שְׂנִשִּׁים עֲלִינוּ אֶת עַל הַתּוֹרָה וְנִתְקַשֵּׁר אֲלֶיהָ בְּקֶשֶׁר שֶׁל קִימָא נוֹכַח לְעַמּוּד אֶל מוֹל כֹּל הַרוּחוֹת הַכְּעוֹת הַנוֹשְׁבוֹת מִחוּץ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ וּמְנַסּוֹת לְסַחֲפוֹ אֶת יִרְאֵי ה' מִתּוֹךְ הַיִּכְלוֹ.